

Noves aportacions a la distribució de *Salamandra salamandra* (Linnaeus, 1758) a Catalunya

Xavier RIVERA¹, David SOLANS¹ i Daniel FERNANDEZ-GUIBERTEAU^{1,2}

1: SOCIETAT CATALANA D'HERPETOLOGIA. Museu de Ciències Naturals. Plaça Leonardo da Vinci 4-5, 08019-Barcelona.

E.mail: xavirivera@yahoo.es ; d_solans@yahoo.com

2: GRUP DE RECERCA DE L'ESCOLA DE NATURA DE PARETS DEL VALLÈS - Ajuntament de Paret del Vallès. C/ Galende 12, 08150-Paret del Vallès, Barcelona. E.mail: info@grenp.org

RESUM

Es presenten noves localitzacions de salamandra comuna (*Salamandra salamandra*) que representen dues noves quadrícules U.T.M. 10x10 a Catalunya. I es fa un recull de les dades publicades per aquesta espècie.

PARAULES CLAU: Salamandra comuna; distribució; noves localitzacions; Catalunya.

ABSTRACT

New locations of common salamander is report (*Salamandra salamandra*) they represent two new ones U.T.M. 10x10 in Catalonia. And a collection of the data published by this species is made.

KEY WORDS: European fire salamander; distribution; new locations; Catalonia.

La salamandra comuna *Salamandra salamandra* L, 1758 es distribueix àmpliament per l'Europa central i meridional, des del litoral atlàntic fins els Carpats ucraïnesos, i des d'Alemanya fins el sud de les tres penínsules mediterrànies europees (Algarve i serralades Bètiques, Calàbria i el Peloponès). Al nostre país es present a la Catalunya Nord, Andorra, comarques pirinenques i prepirinenques, comarques de la Catalunya central, de Girona i de Barcelona. A la Catalunya meridional es present principalment a les serralades situades al Nord del riu Ebre (RIVERA *et al.*, 2011).

La distribució a Catalunya de la salamandra comuna ha estat coneguda principalment a partir de les dades aportades per VIVES-BALMAÑA (1990), LLORENTE *et al.* (1995) i ALCOBENDAS & BUCKLEY (2002), i posteriorment també han afegit dades BARRULL *et al.*, (2007), GONZÁLEZ (2011), ROIG *et al.*, (2012), RIVERA & DONAIRE (2015) i MELERO & RIVERA (2016).

En MELERO i RIVERA (2016) es presenta una cronologia de les dades publicades per aquesta espècie a Catalunya en un mapa U.T.M. (10x10) a la que s'han d'afegir altres cites recentment publicades i les recollides per altres entitats, així com altres fins ara inèdites:

S'ha d'afegir la quadrícula 31T CG34, observada i referenciada per MALUQUER-MARGALEF (2017), així com la 31T CG29, referenciada per VILA-FARRÉ *et al.* (2002) i les quadrícules 31T CH10, CG23, CG89, CG56, CG78, DG09, CG76 i CF96 publicades al SIARE (*Servidor de Información de Anfibios y Reptiles de España*), on l'Asociación Herpetológica Española (AHE) recull la informació de dades de distribució i seguiments que porta a efecte aquesta societat. També es recullen altre observacions de dues noves quadrícules, per l'Institut Català d'Ornitologia (ICO): 31T CG93 (dos observacions) un exemplar a Navàs (Bages) el 22/10/2016, per Israel Estopà; un adult a la Fumera (Navàs, Bages) el 23/11/2014, per Marc Illa Llobet; 31T

CG27 un exemplar trobat sota d'un roc prop de l'església de Sant Martí a la serra de Gurp (Trepmp, Pallars Jussà) el 26/02/2017, per Sergi Fernández Soto.

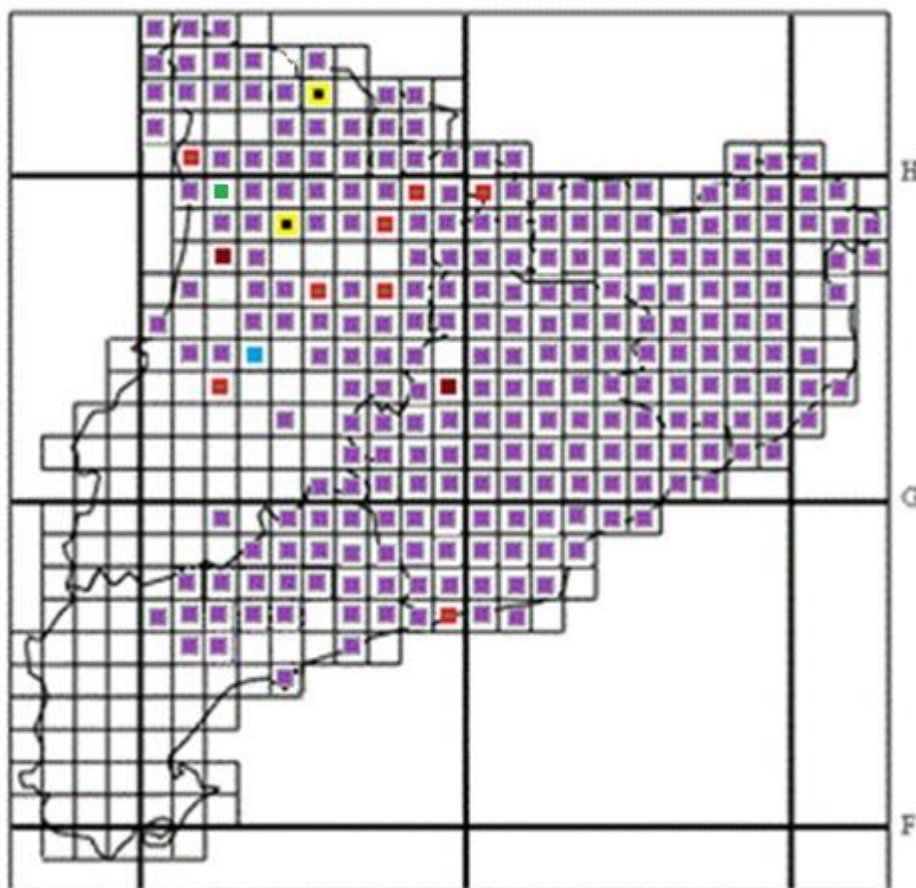
Afegirem també altres dues dades, una dins de la quadrícula U.T.M. 31T CG76, ara citada pel SIARE, a la que s'ha d'afegir un altre observació: al Zoo del Pirineu, a Canalda, T.M. d'Odèn (Solsonès) a 1330 msnm, en les coordenades: [42.123345](#), [1.494908](#) per Stania Kuspertova (Directora del Zoo del Pirineu) que ens informa com en setembre de 2014 va observar un exemplar i que a l'octubre del mateix any, van reproduir-se en una bassa dins el recinte d'aquest Parc Zoològic.

Les observacions que assenyalen la presència de *Salamandra salamandra* en noves quadrícules

U.T.M. 10x10, que no havien estat citades fins el moment son:

- A la quadrícula 31T CG48, i on s'han identificat larves de *Salamandra salamandra* en diferents dades del mes de juny dels anys 2012, 2013 i 2014 per David Solans i per Xavier Rivera, a la font de Coma Calent, localitzada al torrent Coma-cruà, T.M. del Baix Pallars (serra de Boumort, Pallars Sobirà) (U.T.M.: 31T CG48; coordenades: [42.303673](#), [1.063097](#), a 690 msnm), on a la font i la bassa i a l'eix del torrent es concentra vegetació ombrívola, en aquest indret es reproduïxen les salamandres i el tòtil comú (*Alytes obstetricans*).

- I a la quadrícula 31T CH52, a Lleret, al T.M. de Lladorre (Pallars Sobirà), a uns 1384msnm, coor: [42.619282](#), [1.234741](#), un exemplar adult trobat mort a la font/safareig del poble, per Jaume Vila.

Mapa modificat de MELERO i RIVERA, 2016, on s'assenyalen en violeta totes les quadrícules (UTM 10x10) fins el moment recollides per aquests autors. En vermell 8 quadrícules (CH10, CG23, CG89, CG56, CG78, DG09, CF96 i CG76*) recopilades al SIARE. En color blau la quadrícula 31T CG34, citada per MALUQUER-MARGALEF (2017) i també al SIARE. En color verd la quadrícula 31T CG29 recollida en VILA-FARRÉ et al. (2002). En color marró fosc les quadrícules recollides a l'ICO: CG93 (ILLA, 2014; ESTOPÀ, 2016); CG27 (FERNÁNDEZ, 2017). I en groc amb el centre negre, dues noves quadrícules ressenyades en la present aportació: 31T CG48 i 31T CH52.

*Per CG76 també s'aporten dades en la present nota.

Imatge de l'exemplar trobar mort al safareig de Lleret (Lladorre, Pallars Sobirà), fotografia de Jaume Vila.

Imatges superiors i inferior esquerra (d'aquesta composició) de la font de Coma Calent (Baix Pallars). Imatge inferior dreta de larves de salamandra prop de Peramea (Baix Pallars). fotografies de Gabriel Sierra Coso (Guarda Refugi de Cuberes).

REFERÈNCIES

- ALCOBENDAS, M. & BUCKLEY, D. (2002): *Salamandra salamandra*. In: *Atlas y Libro Rojo de los Anfibios y Reptiles de España* (Pleguezuelos, Márquez & Lizana, eds.). Dirección General de Conservación de la Naturaleza – A.H.E. (2ª impresión).
- BARRULL, J.; MATE, I. & SOLER, J. (2007): *Atlas dels Amfibis i Rèptils del Parc Natural de la Serra del Montsant*. Parc Natural de la Serra del Montsant – Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya.
- ESTOPÀ, I. (2016): In: *Basse de dades de l'Institut Català d'Ornitologia* (ICO). Darrera consulta: 12/12/2017.<<http://www.ornitho.cat>>
- FERNÁNDEZ, S. (2017): In: *Basse de dades de l'Institut Català d'Ornitologia* (ICO). Darrera consulta: 12/12/2017.<<http://www.ornitho.cat>>
- GONZÁLEZ, J.E. (2011): Anfibios ibéricos conservados en las colecciones zoológicas: Catálogo, evaluación y museología científica. Tesis Doctoral. Universidad Complutense de Madrid - Facultad de Ciencias Biológicas. CSIC-MNCN.
- ILLA, M. (2014): In: *Basse de dades de l'Institut Català d'Ornitologia* (ICO). Darrera consulta: 12/12/2017.<<http://www.ornitho.cat>>
- LLORENTE, G.; MONTORI, A.; CARRETERO, M.A. & SANTOS, X. (1995): *Atlas dels amfibis i rèptils de Catalunya i Andorra*. Edicions El Brau, Figueres. 191pp.
- MALUQUER-MARGALEF, J. (2017): Nova població de *Calotriton asper* (Dugès, 1852) al riu Boix. *Butll. Soc. Catalana Herpetologia*, 24: 57–62. <https://soccatherp.files.wordpress.com/2017/06/12-butll-s-c-h-asper1.pdf>
- MELERO, J.A. i RIVERA, X. (2016): Sobre l'observació de *Salamandra salamandra* (L., 1758) a les conques de les rieres de la Goda i de Clarina (Anoia i Conca de Barberà). *Herpetofull de la Societat Catalana d'Herpetologia*, 12: 21-23. <https://soccatherp.files.wordpress.com/2016/06/2-herpetofull-12-salamandra.pdf>
- RIVERA, X.; ESCORIZA, D.; MALUQUER-MARGALEF, J.; ARRIBAS, O. I CARRANZA, S. (2011): *Amfibis i rèptils de Catalunya, País Valencià i Balears*. Lynx Edicions i Soc. Cat. Herp. 240 pp. <http://www.lynxeds.com/ca/producte/amfibis-i-r%C3%A8ptils-catalunya-pa%C3%ADsvalenci%C3%A0-i-balears>
- RIVERA, X. & DONAIRE, D. (2015): *Salamandra salamandra fastuosa* Schreiber, 1912, als Pirineus centrals. Distribució i patrons de disseny dorsal. *Butlletí Societat Catalana d'Herpetologia*, volum 22: 37-59. <https://soccatherp.files.wordpress.com/2015/07/rivera-i-donaire-salamandra-salamandra-fastuosa-ok.pdf>
- ROIG, J.; GINER, G. & GÓMEZ, D. (2012): Noves aportacions a la distribució dels amfibis i els rèptils del sud de Catalunya. *Butlletí de la Societat Catalana d'Herpetologia*, volum: 20: 26-36. <https://soccatherp.files.wordpress.com/2013/01/bsch-20-41.pdf>
- VILA FARRÉ, M.; VILA FARRÉ, E.; SANCHO, M. i CARRIÓ, M. (2002): Dades preliminars de l'Atlas dels rèptils i amfibis del Pallars Jussà. VII Jornades Herpetològiques Catalanes. Serralada de Marina.
- VIVES-BALMAÑA, M.V. (1990): Contribució al coneixement de la fauna herpetològica de Catalunya. Institut d'Estudis Catalans, Barcelona. 297pp.